

Samfunnsfag 8.klasse 2022/2023

Faglærer: Øivind Åtland

Læreverk: Arena 8, Aschehoug undervisning

Hovedområder / tverrfaglig temaer	Kompetansemål	Læringsmål	Lærestoff	Arbeidsmåter	Vurderingsform
Kjerneelement: -Undring og utforskning -Samfunnskritisk tenking og sammenhenger -Demokratiforståelse og deltakelse Tverrfaglige temaer: -Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap	<ul style="list-style-type: none">• bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne undersøkingar, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er• vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår	<ul style="list-style-type: none">- gjøre undersøkelser-presentere resultater-drøfte gyldighet og relevans ved funn-lære om kildekritikk	8.klasse: - kilder og kildekritikk -Arena 8 kap. 1 Innføring i temaet i 8. klasse, men holdes ved like og brukes i alle klasser.	Undervisning i plenum Samtaler i plenum Gruppearbeid/- samtaler Arbeid med oppgaver knyttet til tema	Presentasjoner Skriftlige innleveringer Muntlig aktivitet Kunnskapsprøver Muntlige høringer

<p>Kjerneelement: -Undring og utforskning -Samfunnskritisk tenking og sammenhenger -Demokratiforståelse og deltakelse -Bærekraftige samfunn -Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Tverrfaglige temaer: -Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap -Bærekraftig utvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk 		Alle klasser inkluderer dette læringsmålet i temaene ellers.		Presentasjoner Skriftlige innleveringer Muntlig aktivitet Kunnskapsprøver Muntlige høringar
<p>Kjerneelement: -Undring og utforskning -Samfunnskritisk tenking og sammenhenger -Demokratiforståelse og deltakelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur 	-kunne fortelle om jordbruks-revolusjonen og den industrielle revolusjonen. -Kunne fortelle og forklare hvordan mennesket kan ta vare på og bruke naturen	8.klasse: -Jordbruks-revolusjonen -den industrielle revolusjonen -teknologi i dag -Arena 8 kap. 10, 11 og 12		

<p>-Bærekraftige samfunn -Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Tverrfaglige temaer:</p> <p>-Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap -Bærekraftig utvikling</p>		<p>på en god og hensiktsmessig måte.</p> <p>-kunne gi eksempler på at økonomiske interesser og natur kan stå i konflikt med hverandre</p> <p>-kunne forklare begrepet bærekraftig utvikling</p> <p>-gi eksempler på at enkeltmennesker, teknologi og samfunnet kan gjøre noe for å få til bærekraftig utvikling</p> <p>-komme med forslag til hva som kan gjøres for å skape mer bærekraftige samfunn</p>			
<p>Kjerneelement:</p> <p>-Undring og utforskning -Samfunnskritisk tenking og sammenhenger -Demokratiforståelse og deltakelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst 	<p>-kunne fortelle om årsaker til den franske revolusjonen</p> <p>-kunne fortelle om hendelsene som førte fram til Norges</p>	<p>8.klasse:</p> <p>-Norge fra fattigdom til velstand -den franske og den amerikanske revolusjonen</p>	<p>Undervisning i plenum</p> <p>Samtaler i plenum</p> <p>Gruppearbeid/-samtaler</p>	<p>Presentasjoner</p> <p>Skriftlige innleveringer</p> <p>Muntlig aktivitet</p> <p>Kunnskapsprøver</p>

<p>-Bærekraftige samfunn -Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Tverrfaglige temaer: -Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap -Bærekraftig utvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levekår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag 	<p>grunnlov og vidare til unions-oppløsningen</p> <p>-kunne fortelle om og reflektere over demokratiets historie</p> <p>- kunne fortelle om årsaker til og virkninger av imperialismen</p> <p>-kunne gjøre rede for befolkningsutviklingen i verden</p> <p>-forklare hvorfor mennesker flykter og flytter</p> <p>- forklare hvordan menneskene i Norge har utnyttet ressursene, og hvordan det har påvirke samfunnet vårt</p> <p>- diskutere hva som er bærekraftig</p>	<p>-1814 og unions-oppløsningen -demokrati fra antikken til 1814 -Arena 8 kap. 4, 5, 6 og 7</p> <p>Tverrfaglig tema sammen med norsk.</p>	<p>Arbeid med oppgaver knyttet til tema</p>	<p>Muntlige høringer</p>
---	--	---	---	---	--------------------------

		<p>ressursbruk, og hva som ikke er det</p> <p>-gi eksempler på at ressursene har vært viktige for at vi kan bo spredt i Norge</p> <p>-utforske hvordan vi har utnyttet ressursene våre i framtiden</p> <p>- gi eksempler på hvordan vi kan engasjere oss i miljøspørsmålene</p>			
<p>Kjerneelement:</p> <p>-Undring og utforskning</p> <p>-Samfunnskritisk tenking og sammenhenger</p> <p>-Demokratiforståelse og deltakelse</p> <p>-Bærekraftige samfunn</p> <p>-Identitetsutvikling og fellesskap</p>	<ul style="list-style-type: none"> gjere greie for årsaker til og konsekvenser av sentrale historiske og notidige konflikter og reflektere over om endringer av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane gjere greie for årsaker til og konsekvenser av terrorhandlingar og folkemord, som holocaust, og reflektere 	<p>-kunne fortelle om revolusjonene i Frankrike og USA</p> <p>-kunne fortelje om handlinger i historien som har vært preget av ekstreme holdninger.</p> <p>-kunne drøfte hvordan vi kan forebygge ekstreme holdninger</p>	<p>8.klasse:</p> <p>-revolusjoner i Frankrike og USA</p> <p>-1814</p> <p>-unionsoppløsning</p> <p>-22.juli/Utøya</p> <p>Arena 8 kap. 7</p>	<p>Undervisning i plenum</p> <p>Samtaler i plenum</p> <p>Gruppearbeid/-samtaler</p> <p>Arbeid med oppgaver knyttet til tema</p>	<p>Presentasjoner</p> <p>Skriftlige innleveringer</p> <p>Muntlig aktivitet</p> <p>Kunnskapsprøver</p> <p>Muntlige høringer</p>

<p>Tverrfaglige temaer: -Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap -Bærekraftig utvikling</p>	<p>over korleis ekstreme haldningar og ekstreme handlingar kan førebyggjast</p>				
<p>Kjerneelement: -Undring og utforskning -Samfunnskritisk tenking og sammenhenger -Demokratiforståelse og deltakelse -Bærekraftige samfunn -Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Tverrfaglige temaer: -Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap -Bærekraftig utvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • utforske og beskrive korleis menneske- og urfolks rettar og andre internasjonale avtalar og samarbeid har betydning for nasjonal politikk, livet til menneske, likestilling og likeverd • gjere greie for fornorsking av samane og dei nasjonale minoritetane og uretten dei har vore utsette for, og reflektere over kva konsekvensar det har hatt og har på individ- og samfunnsnivå 			<p>Undervisning i plenum</p> <p>Samtaler i plenum</p> <p>Gruppearbeid/-samtaler</p> <p>Arbeid med oppgaver knyttet til tema</p>	<p>Presentasjoner</p> <p>Skriftlige innleveringer</p> <p>Muntlig aktivitet</p> <p>Kunnskapsprøver</p> <p>Muntlige høringar</p>

<p>Kjerneelement: -Undring og utforskning -Samfunnskritisk tenking og sammenhenger -Demokratiforståelse og deltakelse -Bærekraftige samfunn -Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Tverrfaglige temaer: -Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap -Bærekraftig utvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • beskrive ulike dimensjonar ved berekraftig utvikling og korleis dei påverkar kvarandre, og presentere tiltak for meir berekraftige samfunn 	<p>- lære om bærekraftig utvikling og bruk av ressurser</p> <p>- diskutere hva som er bærekraftig ressursbruk, og hva som ikke er det</p> <p>-gi eksempler på at ressursene har vært viktige for at vi kan bo spredt i Norge</p> <p>-utforske hvordan vi har utnytte ressursene våre i framtiden</p> <p>- gi eksempler på hvordan vi kan engasjere oss i miljøspørsmålene</p>	<p>8.klasse: -bærekraftig utvikling -ressurser i Norge -Arena 8 kap. 11 og 12</p>	<p>Undervisning i plenum</p> <p>Samtaler i plenum</p> <p>Gruppearbeid/-samtaler</p> <p>Arbeid med oppgaver knyttet til tema</p>	
---	--	---	--	---	--

<p>Kjerneelement: -Undring og utforskning -Samfunnskritisk tenking og sammenhenger -Demokratiforståelse og deltakelse -Bærekraftige samfunn -Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Tverrfaglige temaer: -Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap -Bærekraftig utvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> vurdere korleis arbeid, inntekt og forbruk kan påverke personleg økonomi, levestandard og livskvalitet 			Undervisning i plenum Samtaler i plenum Gruppearbeid/-samtaler Arbeid med oppgaver knyttet til tema	Presentasjoner Skriftlige innleveringer Muntlig aktivitet Kunnskapsprøver Muntlige høringar
<p>Kjerneelement: -Undring og utforskning -Samfunnskritisk tenking og sammenhenger -Demokratiforståelse og deltakelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> reflektere over likskapar og ulikskapar i identitetar, levesett og kulturuttrykk og drøfte moglegheiter og utfordringar ved mangfald utforske og reflektere over eigne 	- reflektere over kven vi er (kan gjeres tverrfaglig med Kristendom) - reflektere og hvordan identitet formes (kan gjeres	8.klasse: -identitet -samfunn	Undervisning i plenum Samtaler i plenum Gruppearbeid/-samtaler	Presentasjoner Skriftlige innleveringer Muntlig aktivitet Kunnskapsprøver

<p>-Bærekraftige samfunn -Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Tverrfaglige temaer: -Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap -Bærekraftig utvikling</p>	<p>digitale spor og høvet til å få sletta spora og å verne om retten ein sjølv og andre har til privatliv, personvern og opphavsrett</p> <ul style="list-style-type: none"> reflektere over korleis identitet, sjølvbilete og eigne grenser blir utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskte hendingar 	<p>tverrfaglig med Kristendom)</p> <p>-drøfte ulike perspektiver på identitetsutvikling</p> <p>- utforske kva som kan bidra til respekt og toleranse for at vi alle er ulike</p>		<p>Arbeid med oppgaver knyttet til tema</p>	<p>Muntlige høringar</p>
<p>Kjerneelement: -Undring og utforskning -Samfunnskritisk tenking og sammenhenger -Demokratiforståelse og deltakelse -Bærekraftige samfunn -Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Tverrfaglige temaer:</p>	<ul style="list-style-type: none"> reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunngir standpunkta sine utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og 	<p>- Kunne forklare fagbegreper innanfor politikk og demokrati i Norge</p> <p>- Kunne forklare hvordan norsk politikk er bygd opp med partier og hva disse partiene står for</p> <p>-forstå noen sammenhenger</p>	<p>8.klasse: -norsk politikk</p>	<p>Undervisning i plenum</p> <p>Samtaler i plenum</p> <p>Gruppearbeid/- samtaler</p> <p>Arbeid med oppgaver knyttet til tema</p>	<p>Presentasjoner</p> <p>Skriftlige innleveringar</p> <p>Muntlig aktivitet</p> <p>Kunnskapsprøver</p> <p>Muntlige høringar</p>

<p>-Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap -Bærekraftig utvikling</p>	<p>innhaldet i samfunnsdebatten</p>	<p>mellom ideologiser og politiske partier</p>			
<p>Kjerneelement: -Undring og utforskning -Samfunnskritisk tenking og sammenhenger -Demokratiforståelse og deltakelse -Bærekraftige samfunn -Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Tverrfaglige temaer: -Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap -Bærekraftig utvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • beskrive sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt 				

<p>Kjerneelement: -Undring og utforskning -Samfunnskritisk tenking og sammenhenger -Demokratiforståelse og deltakelse -Bærekraftige samfunn -Identitetsutvikling og fellesskap</p> <p>Tverrfaglige temaer: -Folkehelse og livsmestring -Demokrati og medborgerskap -Bærekraftig utvikling</p>	<ul style="list-style-type: none"> • beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Noreg i dag og reflektere over sentrale utfordringar 	<ul style="list-style-type: none"> - Kunne forklare fagbegreper innenfor politikk og demokrati i Norge - Kunne forklare hvordan norsk politikk er bygd opp med partier og hva disse partiene står for -forstå noen sammenhenger mellom ideologiser og politiske partier - kunne fortelle om hvordan det norske velferdssamfunnet er bygd opp 	<p>8.klasse: -norsk politikk -velferds-samfunnet -Arena 8 kap. 2 og 9</p>	<p>Undervisning i plenum</p> <p>Samtaler i plenum</p> <p>Gruppearbeid/-samtaler</p> <p>Arbeid med oppgaver knyttet til tema</p>	<p>Presentasjoner</p> <p>Skriftlige innleveringer</p> <p>Muntlig aktivitet</p> <p>Kunnskapsprøver</p> <p>Muntlige høringer</p>
---	---	--	--	---	--

Kva det gode liv og det gode samfunn er, er ikkje spørsmål med verdinøytrale svar. Faget må difor gje stort rom for refleksjon rundt kva som er godt og rett i samfunnet, og må klargjere korleis ulike livssyn og tankesystem fører til ulike verdi- og samfunnssyn. Faget byggjer på ei kristen forståing av samfunnet, med ei røyndomsoppfatning og eit menneskesyn som seier at Gud har skapt verda, held henne oppe og er aktiv i menneska sitt liv. I faget skal elevane utforske korleis menneska gjennom sine handlingar kan vere aktive, ansvarlege medarbeidarar i Guds skaparverk. Elevane skal bli bevisste på religionen sin påverknad på etiske haldningar, sosiale strukturar og lover, og spesielt korleis kristen tru, tanke og sed har prega utviklinga i Noreg.

Fordi mennesket er skapt i Guds bilete, har det potensiale til å gjere godt, men på grunn av syndefallet har det og potensiale til å gjere vondt. Elevane skal bli bevisste på korleis menneske kan verte freista til å misbruke makt, og dei skal bli rusta til å ta ansvar for eige og medansvar for andre sitt liv.

Kjennetegn på måloppnåelse i samfunnsfag etter 10.trinn

Lav kompetanse i faget, karakteren 2	God kompetanse i faget, karakteren 4	Framifrå kompetanse i faget, karakteren 6
Eleven bruker gitte sammenhenger mellom geografiske, historiske og nåtidige forhold for å belyse samfunnsfaglige tema/problemstillinger.	Eleven identifiserer og bruker sammenhenger mellom geografiske, historiske og nåtidige forhold for å belyse samfunnsfaglige tema/problemstillinger.	Eleven identifiserer og bruker og kombinerer sammenhenger mellom geografiske, historiske og nåtidige forhold for å belyse samfunnsfaglige tema/problemstillinger.
Eleven finner, og gjengir informasjon fra kilder for å belyse samfunnsfaglige tema/problemstillinger.	Eleven finner, gjengir, og stiller spørsmål ved informasjon fra kilder for å belyse samfunnsfaglige tema/problemstillinger fra flere sider.	Eleven velger, bruker og vurderer informasjon fra kilder og tilgang på kilder for å belyse samfunnsfaglige tema/problemstillinger fra flere sider.
Eleven bruker et begrenset utvalg samfunnsfaglige metoder og begrunner valg av metode.	Eleven bruker forskjellige samfunnsfaglige metoder og reflekterer over valg av metode.	Eleven bruker og tilpasser forskjellige samfunnsfaglige metoder og reflekterer over valg og bruk av metode.
Eleven forklarer ut fra et begrenset utvalg av årsak-virkningsforhold.	Eleven forklarer ut fra flere årsaks- og virkningsforhold.	Eleven forklarer ut fra sammensatte årsaks- og virkningsforhold.

Eleven forklarer gitte handlingsalternativer i fortid, nåtid og fremtid.	Eleven forklarer handlingsalternativer i fortid, nåtid og fremtid og konsekvenser av disse.	Eleven forklarer handlingsalternativer i fortid, nåtid og fremtid og konsekvenser av disse, og identifiserer nyanser
Eleven gjengir ulike perspektiver, herunder lokale, nasjonale og globale, på hendelser og fenomener.	Eleven bruker ulike perspektiver, herunder lokale, nasjonale og globale, i redegjørelser av hendelser og fenomener.	Eleven bruker ulike perspektiver, herunder lokale, nasjonale og globale, for å belyse hendelser og fenomener nyansert.

8. klasse høst

Tids-periode		Tema
August	34	Kap.1 Kildekritikk – hvordan vet du det?
	35	
September	36	Kap.9 Norsk politikk – politiske partier og ideologier (bør tas på starten av skoleåret i valgår)
	37	
	38	
	39	
Oktober	40	Kap.4 Norge – fra fattigdom til velstand
	41	
	42	Kap.5 Demokratiske ideer – fra antikken til 1814 Kap.6 Demokrati for alle – frå 1814 til i dag
	43	
November	44	Tverrfaglig tema med norsk: 1814
	45	
	46	

	47	
	48	
Desember	49	Kap.7 Demokrati i praksis – medvirkning og engasjement
	50	
	51	

8. klasse vår

Tids-periode		Tema
Januar	1	Forts. demokrati i praksis
	2	Kap.8 Streik og samarbeid – fra kamp til rettigheter i arbeidslivet
	3	
	4	
	5	Kap. 2 Samfunn - å leve sammen
Februar	6	Kap.3 Identitet – hvem er vi?
	7	
	8	Vinterferie
	9	
Mar	10	Forts. Samfunn og identitet

	11	
	12	Kap.10 Mennesket og naturen – teknologiske revolusjoner
	13	
April	14	
	15	Forts: Kap.10 Mennesket og naturen – teknologiske revolusjoner
	16	
	17	
Mai	18	Kap.11 Bærekraftig utvikling – vår felles framtid Kap.12 Ressurser i Norge – hvordan bruke dem bærekraftig?
	19	
	21	
Juni	22	
	23	
	24	